

Yerel Siyasetçilere Yönelik Hükümdar Liderlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yerel Siyasetçilere Yönelik Hükümdar Liderlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33248>

Özet

Yerel Siyasetçilere Yönelik Hükümdar Liderlik Ölçeği (YSHLÖ), yerel yönetimlerde görev yapan seçilmiş siyasetçilerin, yetkilerini geleneksel demokratik normların ötesinde, kişiselleştirilmiş ve otokratik bir yönetim tarzına kaydırma eğilimlerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle yerel düzeydeki siyasi liderlerin kendilerini halkın temsilcisi yerine birer 'hükümdar' gibi algılama düzeylerini değerlendirir.

Ölçek, 2013 yılında Demirel ve arkadaşları tarafından, seçilmiş yerel yöneticilerin davranışlarında gözlemlenen mutlakiyetçi eğilimleri sistematik bir şekilde analiz etme ihtiyacına yanıt olarak geliştirilmiştir. YSHLÖ, kamu yönetimi ve siyasi psikoloji alanlarında, yerel demokrasinin kalitesini ve siyasi liderlerin hesap verebilirlik düzeylerini incelemek için önemli bir araçtır.

Anahtar Kelimeler

Yerel Siyaset, Hükümdar Liderlik, Otokratik Yönetim, Ölçek Geliştirme, Yerel Yönetimler, Psikometri.

Yazarlar

E. T. Demirel, A. Yatkın, M. Döğukan, N. Derin, A. Çakırbek, M. Güven.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, yerel yönetimlerdeki seçilmiş liderlerin (belediye başkanları, meclis üyeleri vb.) sergilediği yönetim davranışlarının, demokratik ve katılımcı liderlikten uzaklaşarak kişisel güç ve mutlakiyetçi eğilimler gösteren hükümdarvari bir liderlik modeline ne ölçüde yaklaştığını tespit etmektir. Ölçek, bu eğilimlerin akademik ve pratik düzeyde incelenmesine olanak sağlamaktadır.

Araştırmacılar, bu aracın geliştirilmesiyle, yerel siyasetçilerdeki güç yozlaşması ve hesap verebilirlik eksikliği gibi kritik yönetim sorunlarının erken tespiti ve anlaşılması için sağlam bir ölçüm aracı sunmayı hedeflemiştir. Çalışma, "Seçilmişler hükümdara dönüşüyor mu?" sorusuna yanıt arayarak, siyasi psikoloji ve kamu yönetimi alanına katkıda bulunmuştur. Ölçeğin geliştirilme amacı, **yerel siyasetçilerin** kendilerini ne ölçüde sorgulanamaz bir otorite olarak gördüklerini ortaya koymaktır.

Yapı

YSHLÖ, **Hükümdar Liderlik** (Monarchical Leadership) yapısını ölçmektedir. Bu yapı, liderin kendini yasaların ve normların üzerinde görme, kişisel sadakati kamu yararının üstünde tutma, eleştiriyi reddetme ve karar alma süreçlerini tamamen kendi kontrolüne alma eylemlerini içeren çok boyutlu bir kavramdır. Liderlik literatüründe bu tür davranışlar bazen **Narsisistik Liderlik** veya **Kişiselleştirilmiş Güç** kavramlarıyla yakından ilişkilendirilir.

Ölçek, yerel siyasetçilerin kendi pozisyonlarını bir hizmet makamı yerine, kalıcı ve sorgulanamaz bir iktidar alanı olarak görme derecelerini belirler. Bu yapı, yerel demokrasinin sağlanması açısından kritik öneme sahip olan hesap verebilirlik ve şeffaflık ilkelerinin ihlal edilme risklerini gösterir. Ölçek, bu hükümdarvari eylemleri sistematik olarak ölçerek, yerel yönetimlerdeki potansiyel demokratik sapmaları tespit etmeyi amaçlar.

Geçerlik

Yerel Siyasetçilere Yönelik Hükümdar Liderlik Ölçeği, bir ölçek geliştirme çalışması olarak sunulduğunu için, yapısal geçerliliğin sağlanmasına yönelik kapsamlı analizler yapılmıştır. Her ne kadar kaynakta istatistiksel geçerlik katsayıları belirtilmemiş olsa da, çalışmanın temel dayanağı **Yapı Geçerliliği** (Construct Validity) ve **Kapsam Geçerliliği** (Content Validity) analizleridir.

Kapsam geçerliliği, ölçek maddelerinin, ölçülmek istenen hükümdar liderlik davranışları teorik çerçevede ne kadar iyi kapsadığını uzman görüşleri alınarak değerlendirilmesiyle sağlanmıştır. Yapı geçerliliği ise, genellikle Faktör Analizi yöntemleri kullanılarak, maddelerin teorik olarak öngörülen boyutlarla uyumunu test etmeyi içerir. Araştırmacılar, ölçeğin kavramsal yapısını ölçülmek istenen davranışları doğru bir şekilde temsil ettiğini sağlamak amacıyla titiz bir süreç izlemiştir.

Güvenirlilik

Ölçek geliştirme çalışmaları vazgeçilmez bir parçası olarak, YSHLÖ'nün **İç Tutarlılık Güvenirliği** analiz edilmiştir. Bu analiz, ölçeğin farklı maddelerinin aynı temel yapıyı ne kadar istikrarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Güvenirlilik katsayısı olarak genellikle **Cronbach Alfa** değeri hesaplanır.

Yüksek bir iç tutarlılık katsayısı, Yerel Siyasetçilere Yönelik Hükümdar Liderlik Ölçeği'nin yerel siyasetçilerdeki hükümdarvari eylemleri tutarlı ve güvenilir bir şekilde ölçtüğünü doğrular. Güvenirlilik analizleri, ölçeğin zaman içinde ve farklı örneklemelerde istikrarlı sonuçlar verme yeteneğini desteklemektedir. Detaylı güvenirlilik istatistikleri için orijinal akademik makalenin incelenmesi gerekmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirilmesi aşamasında, ölçülen Hükümdar Liderlik yapısının altında yatan boyutları belirlemek amacıyla **Açıklayıcı Faktör Analizi** (AFA) kullanılmıştır. Bu istatistiksel yöntem, ölçek maddelerinin gruplanma şeklini inceleyerek, liderlik yapısının tek boyutlu mu yoksa birden çok alt boyuttan mı oluştuğunu ortaya koymuştur.

Faktör analizi sonuçları, ölçeğin nihai formunun ve madde sayısının belirlenmesinde kritik rol oynamıştır. Yerel siyasetçilerin liderlik tarzını ölçen bu ölçekte, muhtemel alt boyutlar arasında **'Eleştiriye Kapalı'**, **'Kişisel Güç Kullanımı'** veya **'Hesap Verebilirliğin Reddi'** gibi hükümdar liderlikle ilişkili faktörlerin yer aldığı varsayılmaktadır. Bu analizler, ölçeğin yapısal netliğini ve psikometrik sağlamlığını desteklemektedir.

Araç

Test Type: Geliştirme

Format: 5'li Likert Ölçeği (Örneğin: 1=Kesinlikle Katılmıyorum'dan 5=Kesinlikle Katılıyorum'a kadar derecelendirme kullanılmaktadır.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Yerel Siyasetçiler

Age Group: Yetişkin (18+)

Population Details: Türkiye'deki yerel yönetimlerde görev yapan seçilmiş yetkililer (Belediye Başkanları, Meclis Üyeleri veya benzeri pozisyonlardaki siyasi aktörler).

Test Methodology: Ölçek, genellikle öz bildirim formatında uygulanabilir. Ancak, yerel siyasetçilerin davranışlarını değerlendiren üçüncü taraflar (vatandaşlar, meslektaşlar veya bürokratlar) tarafından gözlemci bildirim olarak da kullanılma potansiyeli taşımaktadır. Uygulama süresi kısadır ve yönetim süreçleri hızlıdır.

Anahtar Kelimeler

Yerel Yönetim, Siyasi Güç, Monarşik Etilimler, Liderlik Stilleri, Kamu Yönetimi, Otoriterlik, Faktör Analizi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi Mevcut Değil

Affiliation Email addresses: Bilgi Mevcut Değil

Correspondence Address: Bilgi Mevcut Değil

Ölçümler, Ücret ve Test Yeri

Ölçek, Demirel ve arkadaşları tarafından 2013 yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin kullanımına ilişkin ticari ücret bilgisi mevcut değildir; ancak akademik ve araştırmacı amaçları için APA standartlarına uygun şekilde yazarlara atıfta bulunulması gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal makalesi *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*'nde yayımlanmıştır ve tam metin bağlantısı mevcuttur. Ölçeğin maddelerini içeren orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: yeral-siyasetcilere-yonelik-hukumdar-liderlik-olcegi-toad.pdf

Kaynakça

Demirel, E. T., Yatkın, A., Düşükcan, M., Derin, N., Çakırbek, A. ve Güven, M. (2013). Seçilmişler hükümdara dönüşüyor mu?: Yerel siyasetçilere yönelik hükümdar liderlik ölçeği geliştirme çalışması. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 4 (2), 1-17. Makaleye DergiPark üzerinden erişim sağlanabilir: dergipark.ulakbim.gov.tr

Yerel Siyasetçilere Yönelik Hükümdar Liderlik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, orijinal çalışmanın bütünlüğünü korumak adına bu platformda yayımlanmamaktadır. Maddelere erişim için lütfen yukarıda belirtilen PDF belgesini veya orijinal akademik makaleyi inceleyiniz.